

Sa Četrnaeste sednice Komiteta organizacije SKJ u JNA

Dana 14. decembra 1984. godine, u Domu JNA u Beogradu, održana je Četrnaesta sednica Komiteta organizacije SKJ u JNA na kojoj je raspravljano o aktivnostima komunističke Armije u vezi sa Trinaestom sednicom CK SKJ i data je ocena rezultata tih aktivnosti. Uvodno izlaganje podneo je predsednik Komiteta organizacije SKJ u JNA general-potpukovnik Georgije Jovičić. U raspravi je učestvovao i savezni sekretar za narodnu odbranu admiral flote Branko Mamula. Sa te sednice za čitaoce »Vojnog dela« donosimo uvodno izlaganje predsednika Komiteta organizacije SKJ u JNA i diskusiju saveznog sekretara za narodnu odbranu.

General-potpukovnik
GEORGIJE JOVIČIĆ

Rezultati rasprave o Predlogu zaključaka Trinaeste sednice Centralnog komiteta SKJ izraz su naše snage i idejno- političkog jedinstva

Uvodno izlaganje

Verovatno ćemo se saglasiti da su od 13. juna 1984. godine, kada je održana Trinaesta sednica Centralnog komiteta SKJ, u jugoslovenskom društvenom, političkom i partijskom životu dominirale teme pokrenute zaključcima koji su predloženi na toj sednici. Tako je bilo i kod nas u Armiji. U skladu sa tim Predlogom zaključaka Centralnog komiteta SKJ, među komunistima i ostalim pripadnicima JNA već šest meseci se vodi rasprava o aktuelnim pitanjima ostvarivanja vodeće uloge SKJ i jačanju njegovog idejnog i akcionog jedinstva i, s tim u vezi, kritički je razmatrano stanje u društvu i sopstvenoj sredini.

Ovom sednicom našeg komiteta mi treba da završimo značajnu etapu naših aktivnosti u vezi sa Predlogom zaključaka, podvrgavajući analizi sve ono što su komunisti i ostali pripadnici JNA rekli, zahtevali ili predložili, te, da u skladu s tim, isprogramiramo naše najvažnije zadatke. Predstoji nam da u narednom periodu detaljnije

nego što je to do sada vremenski bilo moguće, sagledamo rad rukovodstava organizacija SKJ u JNA, a posle sednice Centralnog komiteta SKJ, na kojoj će se sumirati rezultati rasprave u celom SKJ i definitivno usvojiti zaključci, pređemo na još intenzivniji rad u svim pravcima i svim sektorima naše delatnosti, s ciljem da se u potpunosti izvrše revolucionarni zadaci koji su postavljeni i pokrenuti na Trinaestoj sednici Centralnog komiteta SKJ, a koje prihvata naš savez komunista u celini.

U toku rasprave osnovne organizacije Saveza komunista u JNA održale su u proseku po četiri sastanka, sekretarijati tri, a isto toliko i komiteti koji neposredno rukovode radom osnovnih organizacija. Zanimljivo je broj komunista koji su bili odsutni sa ovih sastanaka i to, pre svega iz opravdanih razloga, a 85 odsto komunista uzelo je učešće u raspravi. Na osnovu ovih podataka s pravom možemo zaključiti da je Predlog zaključaka Centralnog komiteta SKJ pobudio izuzetno veliku pažnju celokupnog partijskog članstva i inicirao takve aktivnosti u našim organizacijama Saveza komunista, kakve nisu bile godinama.

Materijal koji je pripremljen za ovu sednicu Komiteta, a za čiju izradu je uložan ogroman trud velikog broja ljudi, smatramo da daje dobar sintetički pregled mišljenja, stavova i predloga komunista izloženih u javnoj raspravi.

Predsedništvo našeg komiteta ceni da smo aktivnostima u toku rasprave dobili ono što smo tražili i približno su nam pokazale ono što jesmo. U celini, to je bila vrlo dobro organizovana rasprava, vođena u demokratskoj atmosferi, slobodno, otvoreno, konkretno, neposredno i s puno tolerancije uz mnogo različitih mišljenja, sugestija, zahteva, kritika i predloga, najčešće zasnovanih na argumentima i realnim procenama. Sve što je rečeno u toku vođenih rasprava izraz je naše snage i čvrstine, a rečeno je u dobroj nameri i želji da se prevaziđu slabosti, ojača naše društvo i SKJ, afirmiše Titov put u izgradnji socijalističkog samoupravljanja i da se na tom putu istraje do kraja. To su mišljenja naših ljudi. Oni imaju pravo da u svojoj partijskoj organizaciji kažu šta misle i da slobodno i otvoreno iznose svoje stavove i želje. Zadatak SKJ i njegovih organa je da sve to saslušaju i procene, te na osnovu onoga što je opšte i zajedničko, argumentovano i realno, organizuju akciju u pravom smeru.

Pre nego što pređem na najvažnija pitanja koja su bila predmet ove rasprave, želim da podsetim na neke, svima nama poznate, ali ipak, u ovom trenutku izuzetno značajne činjenice.

Pripadnici Armije vaspitavaju se u duhu socijalističkog patriotizma, samoupravljanja, bratstva i jedinstva i ravnopravnosti naših naroda i narodnosti i naše nesvrstane politike i pozicije u međunarodnim odnosima. Te naše društvene vrednosti postale su osnova svih naših aktivnosti, shvatanja i opredeljenja. Shodno tome, pripadnici Armije žele jedinstvo Saveza komunista i njegovog rukovodstva, punu afirmaciju Jugoslavije kao snažne i ravnopravne socijalističke zajednice svih naših naroda i narodnosti, jer su svesni da su to pretpostavke razvoja socijalističkog samoupravljanja, povoljnog međunarodnog položaja i ugleda i bitan uslov naše odbrane. Zbog toga makar i prikrivene aluzije na račun nekih opredeljenja Armije sve nas vređaju, a posebno starešinski sastav, jer su proizvoljne i netačne.

Nakon ovih opštih napomena, pokušaću, mada je to vrlo teško, da ukažem na ključna pitanja iz ove rasprave i na bitne poruke iz nje.

1. Rezultati u ostvarivanju Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije—osnova neophodne diferencijacije u Savezu komunista

Javna rasprava u Armiji o Predlogu zaključaka Trinaeste sednice Centralnog komiteta SKJ potvrdila je da je sprovođenje Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije najvažniji zadatak našeg društva i u sadašnjoj situaciji. Komunisti i ostali pripadnici JNA taj program prihvataju kao program dubokih društvenih promena i oslonac odlučnog i radikalnog raskida sa svim slabostima u razvojnoj politici i privređivanju. To utoliko pre što su njegovi ciljevi politički i ekonomski stabilno društvo i oni su pretpostavka uspešnog ostvarivanja koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozastite.

Kritike koje su izrekli komunisti u Armiji na račun slabosti i propusta u sprovođenju ekonomske stabilizacije uglavnom su u skladu sa Predlogom zaključaka. Međutim, polazeći od najširih društvenih interesa, posebno interesa sistema opštenarodne odbrane, nešto oštrije kritike upućene su pojavama zatvaranja u sopstvene granice i razbijanja jugoslovenskog privrednog sistema, nepoštovanja važećih zakona, dogovora i sporazuma, nesprovođenja usvojene politike zapošljavanja, stvaranja socijalnih razlika, pada standarda i promašenih investicija.

Iako komunisti u Armiji prihvataju predložene mere u Predlogu zaključaka, oni smatraju da sadašnje vreme zahteva i neke dodatne napore. Tako, na primer, upućene su oštre kritike što na vreme nisu utvrđeni ciljevi zajedničkog materijalnog i društvenog razvoja i usaglašena strategija ekonomskog, naučnog i tehničko-tehnološkog razvoja društva. Zahtev je da se to što pre učini. Zatim, smatra se da je pitanje zapošljavanja sada akutno i da treba preduzeti širu i konkretniju akciju na nivou SFRJ i na nivou republika i obezbediti sredstva za njegovo brže rešavanje (oštrijom poreskom politikom, raspisivanjem zajmova, uvođenjem više smena i sl.).

Slično je i kada je reč o socijalnim razlikama. Po mišljenju komunista u Armiji i tu treba preduzeti konkretne i odlučne mere, posebno u sprečavanju bogaćenja mimo rada, i na taj način otklanjati uzroke mogućih negativnih socijalnih posledica. S tim u vezi, komunisti u Armiji podržavaju zahteve iznete u Predlogu zaključaka u kojima se traži da se stane na put kolebanjima, nedoslednostima i otporima u sprovođenju Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije, da se prema onima koji se u tome neodgovorno ponašaju ili ponovo otvaraju raspravu o već zauzetim stavovima iz ovog Programa, preduzimaju energične mere sve do isključenja iz SKJ. Potpuno su saglasni sa zahtevom da rezultati ostvarivanja Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije budu osnova za neophodnu diferencijaciju u Savezu komunista i društvu u celini.

Iako JNA znatan deo svojih zadataka finansira iz budžeta, zbog poznatih ekonomskih teškoća, moramo revidirati neke programe i aktivnosti, jačati sopstvene potencijale i povećavati izvoz. U tom smislu, u javnoj raspravi analizirali smo kako se sprovodi armijski Plan ostvarivanja Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije, a ovih dana održano je i svearmijsko savetovanje o ovim pitanjima. Konstatovano je da je ponašanje u duhu stabilizacije u JNA postalo sastavni deo izvršavanja njenih redovnih funkcija i zadataka. Povećana je aktivnost u racionalizaciji svih oblika armijske potrošnje. Ostvaruje se veća štednja, razvija novatorstvo i racionalizatorstvo, iznalaze se ekonomičnija sistemska rešenja, uvode nove vrste energije i drugo. To je značajan doprinos uspešnom prevazilaženju ekonomskih teškoća u zemlji i izvršavanju naših zadataka.

U vođenim raspravama, a i na savetovanju kritikovane su i neke slabosti od kojih nismo imuni. Postavljeni su novi zadaci i izražen je zahtev da oni uđu u planove svih komandi za naredni period. Komunisti u Armiji će na taj način uložiti dodatne napore u skladu sa opštim kursom Saveza komunista Jugoslavije u ostvarivanju Du-

goročnog programa ekonomske stabilizacije, o čemu će u januaru 1985. godine biti vođena i posebna rasprava na sednici našeg komiteta, imajući u vidu i Zaključke Četrnaeste sednice Centralnog komiteta SKJ.

2. Razvoj i dogradnja našeg političkog sistema socijalističkog samoupravljanja moraju jačati ulogu radničke klase u njemu

U raspravama o Predlogu zaključaka Centralnog komiteta SKJ u organizacijama Saveza komunista u JNA obuhvaćena su i aktuelna pitanja i problemi našeg političkog sistema socijalističkog samoupravljanja. Pri tom, polazilo se od činjenice da je naše društvo današnji stepen svoga razvoja i međunarodnu afirmaciju ostvarilo, upravo, zahvaljujući socijalističkom i samoupravnom karakteru našeg društveno-političkog sistema. On je sastavni deo našeg i mi njegovog razvoja. U njemu su naši radni ljudi i građani, narodi i narodnosti dostigli najviše domete u istoriji svoga postojanja, kako u materijalnoj, tako i duhovnoj i političkoj sferi. U njemu se, takođe, uspešno razvijala i koncepcija opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i oružane snage SFRJ. Isto tako, u tom sistemu razvijala se i JNA kao savremena i najorganizovanija oružana snaga našeg društva.

Međutim, pored ovih i drugih pozitivnih ocena, izneto je i dosta primedbi i kritika na račun slabosti i nedoslednosti u funkcionisanju federacije, republika i delegatskog sistema. Kritikovane su, takođe, i pojave razjedinjenosti velikih sistema (železnica, PTT, energetski sistem), neefikasnost poreskog sistema, sistema obrazovanja, sistema informisanja, slabog funkcionisanja inspeksijskih službi, kao i neka sistemska rešenja u oblasti sticanja i raspodele ukupnog prihoda i dohotka.

U celini, mišljenje je da nam je politički sistem komplikovan, u nekim elementima nedograđen i neefikasan. Česte pojave nerada, neodgovornog ponašanja pojedinaca, javašluka, nezakonitosti i samovolje u radu, a u nekim slučajevima i nemoći, takođe se dovode u vezu sa slabostima u funkcionisanju političkog sistema.

Te pojave ponekad dovode i do toga da ljudi socijalističko samoupravljanje doživljavaju kao nemoć i stihiju, kao sistem u kome je moguće i dozvoljeno sve ono što je u interesu pojedinaca ili određenih grupa koji lični interes stavljaju iznad društvenog, a samoupravljanje im služi kao forma da taj interes maskiraju socijalističkom i samoupravnom fasadom.

Pripadnici Armije misle da je ovim pitanjima posvećena nedovoljna pažnja u Predlogu zaključaka i da je ono što je u njemu rečeno o političkom sistemu prevaziđeno u raspravama koje se već vode u Savezu komunista i našem društvu. Nezadovoljni su i načinom vođenja rasprave o tim pitanjima u Saveznom savetu za pitanja društvenog uređenja. Utisak je da su u njemu te rasprave previše akademskog karaktera.

Komunistima u JNA je veoma stalo do toga da se u našem društvu odlučno i jedinstveno prevazilazi ono što umanjuje stabilnost i efikasnost političkog sistema socijalističkog samoupravljanja. Jugoslovenska narodna armija kao komponenta sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i kao deo naoružanog naroda, svoju funkciju odbrane nezavisnosti, suvereniteta, teritorijalnog integriteta i ustavnog poretka SFRJ, može uspešno ostvarivati samo ako je politički sistem u čijoj je funkciji i njena delatnost, stabilan, efikasan i akciono osposobljen.

Ukoliko su ljudi zadovoljniji i ukoliko im društvo obezbeđuje odgovarajuće socijalne, ekonomske, nacionalne, političke i druge pretpostavke za njihov rad, utoliko će se oni više identifikovati sa društvom i biti spremniji da ga brane. Zbog toga su komunisti u Armiji za dalji razvoj političkog sistema socijalističkog samoupravljanja, ali takav koji vodi većoj efikasnosti socijalističkog društva, jačanju uloge radničke klase i efikasnijem privređivanju.

3. Rad i idejno-političko delovanje SKJ

I pored ispoljenih slabosti u radu i delovanju, komunisti u JNA i dalje imaju poverenje u Savez komunista, njegovu sposobnost da izvrši istorijski zadatak i ostvari svoju ulogu u ovoj dosta složenoj i teškoj situaciji u našem društvu.

Iskustva iz prošlosti su nas navikla da u svakoj mogućoj težoj situaciji očekujemo da naša partija uspešno nalazi najbolja rešenja i otvara perspektive razvoja. Ocena komunista u Armiji je da u ovoj situaciji Savez komunista nije bio na visini svog zadatka jer nema razrađen celovit pogled unapred i na osnovu toga program čijim bi se ostvarivanjem mogle menjati negativne tendencije i tokovi u društvu. Dugoročni program ekonomske stabilizacije jedan je od značajnih segmenata u tom pravcu, ali on nije dovoljan. Zato se u ovoj situaciji javljaju razne antisocijalističke i antisamoupravne snage koje sa pozicija suprotnih Savezu komunista nude svoje programe i pokušavaju da stvore i legalizuju opoziciju.

Sve negativne pojave i tendencije apostrofirane u Predlogu zaključaka, kao što su: nejedinstvo, nedoslednost u ponašanju i radu, forumski rad, sprega sa tehnokratskim strukturama, tvrdokorno insistiranje pojedinih rukovodstava ili organizacija samo na svojim stavovima, zasnovanim na užim interesima itd. — bile su izložene oštroj kritici.

Dominiralo je nekoliko aktuelnih problema. Najviše kritike upućeno je na račun idejnog i akcionog nejedinstva SKJ. Očigledno je odstupanje od programskih ciljeva i statutarних načela. Uočena je i tendencija koja preti da od Saveza komunista republika i pokrajina stvori »suverene« nacionalne partije. Komunisti u JNA misle da bi to neminovno vodilo razbijanju jedinstva, pre svega, radničke klase Jugoslavije i njene dugo građene i osvedočene radničko-klasne solidarnosti, a potom i jedinstva Jugoslavije kao celine.

Smatra se da je uloga Centralnog komiteta SKJ u ostvarivanju jedinstva velika i nezamenljiva, a u Predlogu zaključaka dobro je naznačena. Međutim, izražava se bojazan da se ta njegova uloga neće ostvariti s obzirom na to da je federalizacija SKJ pustila duboke korene, a da se, uglavnom, dobre odredbe u Statutu SKJ o demokratskom centralizmu, ne sprovode. U tom smislu kritikuju se i neka novija javna istupanja pojedinih rukovodećih ljudi u Savezu komunista koji zbunjuju ljude i produbljuju nejedinstvo. Drugim rečima, stvorena je prilična konfuzija u kojoj se komunisti teško snalaze, a posebno kada se radi o pitanjima odnosa klasnog i nacionalnog, o nacionalizmu i uzrocima i karakteristikama pojedinih pojava, na primer, kontrarevolucija na Kosovu.

Nema nijedne organizacije Saveza komunista u Armiji u kojoj se nije veoma otvoreno raspravljalo o neodgovornosti u SKJ i društvu u celini. Pri tome se, najčešće, ukazivalo na neodgovornost u sprovođenju Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije, zatim, za promašaje u investicionoj politici, razbijanje jedinstvenog jugoslovenskog tržišta i zatvaranje u sopstvene atare, za sticanje raznih društvenih privilegija na osnovu vršenja određenih funkcija itd, a da je za to retko ko odgovarao. Komunisti u Armiji nisu zadovoljni ni sa tim da se zbog krupnih grešaka i promašaja u vršenju funkcija politička odgovornost završi na ostavkama.

O svemu ovome Centralni komitet SKJ je i do sada donosio valjane zaključke i odluke, ali se one nisu dosledno sprovodile, pa se izražava sumnja da će se tako nastaviti, ukoliko se za to ne bude snosila pojedinačna odgovornost i o tome obaveštavala javnost. To je ujedno i zahtev komunista iz JNA.

Komunisti u JNA imali su značajne primedbe na: sadašnji mehanički način izbora organa SKJ, kadrovsku politiku u SKJ, stanje u oblasti kolektivnog rada i odgovornosti (posebno kada nisu precizirane konkretne obaveze, usled čega nema ni konkretne odgovornosti), kao i na dužinu izbornog mandata na pojedinim nivoima. Ocena je da su i u tome sadržani značajni uzroci pojave federalizacije i nedovoljne akcione sposobnosti SKJ.

Komunisti u Armiji prihvataju ocenu i opredeljenje u Predlogu zaključaka u pogledu jačanja radničko-klasnog sastava SKJ, ali smatraju da će se to teško, ili barem ne tako brzo, moći ostvariti ukoliko SKJ ne bude brže otklanjao postojeće slabosti i vernije izražavao interese i životne potrebe radničke klase. Zato traže da se to otvoreno i jasno kaže u konačnoj verziji zaključaka.

Budući da se približava održavanje Trinaestog kongresa SKJ, zahtev je da odmah počne odgovorno, savesno i temeljito analiziranje ovih i drugih pitanja, kako bi se na Kongres izašlo sa jasnim i raščišćenim stavovima. U tom smislu u vođenim raspravama data su brojna mišljenja i predlozi koji su sadržani i u našim amandmanima na Predlog zaključaka, pa će komunisti u JNA u tom pravcu i delovati.

4. Borbena izgradnja i moralno-političko jedinstvo u JNA i uloga Saveza komunista

Polazeći od zahteva Centralnog komiteta SKJ da se u raspravama, pre svega, oceni stanje u sopstvenoj sredini i na osnovu toga ono menja, najviše pažnje posvećeno je stanju, problemima i zadacima u JNA i ulozi Saveza komunista u njoj, sa težištem na borbenoj izgradnji i moralno-političkom jedinstvu.

U vođenim raspravama pozitivno su ocenjena dostignuća u borbenoj izgradnji Armije i izraženo je uverenje da je ona sposobna da izvršava svoje ustavne obaveze. Ocenjeno je da je i u uslovima sadašnje pogoršane ekonomske situacije u mnogim oblastima armijske izgradnje postignut značajan napredak, da je učinjen dalji korak u modernizaciji oružanih snaga i da je uz velike napore očuvan standard vojnika. I ovom prilikom data je snažna podrška koncepciji opštenarodne odbrane i društvene samozaštite kao koncepciji organizovanja i pripremanja društva za slučaj agresije.

Međutim, iako na izgradnju Armije i jačanje njenog moralno-političkog jedinstva utiču pre svega armijski subjekti, u raspravama je s pravom ocenjeno da JNA, kao integralni deo našeg društva, nije

imuna od mnogih slabosti i negativnih pojava koje prate naše društvo u sadašnjoj situaciji. Moramo biti svesni da na te pojave utiču i neki naši unutararmijski propusti i slabosti koji pogoduju njihovom javljanju i egzistiranju. Iako se radi o pojedinačnim slučajevima, ipak se o tim pojavama vrlo ozbiljno raspravljalo jer one krnje ugled Armije, posebno njenog starešinskog sastava, i mogu da umanje inače pozitivno mišljenje naših ljudi o Armiji i odnosima u njoj.

Posebno ističemo kritiku pojave da komande jedinica i organizacije Saveza komunista u svom radu ne uzimaju dovoljno u obzir sledeće činjenice: na odsluženje vojnog roka sada dolaze još mlađi ljudi, bez dovoljnog životnog iskustva i radnih navika; među njima mali broj su članovi SKJ (svega 12 odsto, a ranije 20 odsto); i povećan je broj socijalno nezrelih ličnosti, sklonih alkoholizmu, narkomaniji i drugim devijantnim ponašanjima. Sve ove i slične kritike su evidentirane na svim nivoima vojnog i partijskog organizovanja, a tamo gde nisu, to se mora odmah učiniti i nema potrebe da o tome ovde šire govorimo. Dužnost je organizacija i organa Saveza komunista da obezbede da se sve ove primedbe savesno, detaljno i odgovorno izuče, ocene i preduzmu odgovarajuće mere za njihovo rešavanje.

5. *Ostvarivanje vodeće idejno-političke uloge Saveza komunista u Armiji*

U vođenoj raspravi o stanju u Organizaciji SKJ u JNA, centralno pitanje bilo je kako ona radi i kako ostvaruje svoju vodeću idejno-političku ulogu u Armiji.

Vodeća uloga Organizacije SKJ u JNA u armijskom životu i radu nikada nije bila sporna, pa ni sada. Našu armiju stvorila je KPJ u narodnooslobodilačkoj borbi i socijalističkoj revoluciji i opredelila njen opštejugoslovenski, revolucionarni i narodni karakter. U posleratnom periodu SKJ neprekidno bdi nad ovim njenim vrednostima i energično se suprotstavlja svim negativnim tendencijama.

Oцена komunista u Armiji je da i u ovom trenutku Organizacija SKJ u JNA uspešno ostvaruje svoju vodeću ulogu u armijskom životu i radu i time doprinosi stalnom jačanju i razvoju JNA. Zahtevi su da Organizacija SKJ u JNA treba više da se bavi konkretnim pitanjima i problemima u jedinicama i komandama, a naročito međuljudskim odnosima, likom komuniste, brigom o ljudima a posebno

o vojnicima, korišćenjem materijalnih dobara, idejno-političkom svešću pripadnika Armije, radom komunista — starešina u društveno-političkim organizacijama i delegatskim telima u društvu, a posebno u SSOJ i Savezu sindikata u JNA itd. To je najbolji način da organizacije Saveza komunista u JNA budu na čelu borbe za visoko moralno-političko jedinstvo i visok nivo borbene gotovosti jedinica.

U odnosu na koncepciju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i bitna pitanja izgradnje Armije nemamo pojava nejedinstva. Međutim, ima dosta razlika u gledanju na naše unutrašnje armijske tokove, dosta radikalizma, težnje za uranilovkom i slično. To ukazuje na stanje svesti i idejne izgrađenosti naših komunista.

Dosta je kritikovan metod rada organizacija i organa Saveza komunista u JNA: uopštenost, forumski rad, formalizam, dugi i uopšteni referati, pisane pa i dirigovane diskusije, uopšteni zaključci i programi rada, nedovoljno informisanje, unošenje komandnog stila u rad organizacija i organa Saveza komunista, nedoslednost u sprovođenju usvojenih zaključaka i kontroli njihovog izvršavanja.

Posebno je kritikovan odnos nekih čelnih starešina prema radu Organizacije Saveza komunista i prema njenom mestu i ulozi. Ima i ocena da se rad partijskih radnika u Armiji ne vrednuje adekvatno. Tome ponekad i oni sami doprinose, zbog čega se javljaju teškoće u izboru tog kadra. Isticani su primeri biranja ljudi na odgovorne dužnosti u Organizaciji Saveza komunista čije sposobnosti i ugled nisu u skladu sa tim funkcijama. Takođe, ima primedbi za zastupljenost članstva u organima Saveza komunista u odnosu na čin i funkcije, kao i na neodgovarajuću zastupljenost vojnika i građanskih lica u ovim organima. Komunisti zahtevaju veću otvorenost i širu konsultaciju partijske baze u predlaganju i izboru kandidata u organe organizacija Saveza komunista u JNA.

Ova i druga pitanja zaslužuju veću pažnju, o njima će se više raspravljati kasnije, što je planirano u Predlogu programa aktivnosti za naredni period. Pri tome ćemo se rukovoditi Titovim porukama da Savez komunista u Armiji mora biti čvrsta organizacija, da se ne treba bojati neprijateljskog uticaja ako dobro radi, i da Savez komunista u Armiji mora biti oštrij nego ostale organizacije SKJ u utvrđivanju kriterijuma po kojima treba razlikovati ponašanje ljudi.

Kao što se vidi u ovom izlaganju, najviše pažnje je posvećeno kritici negativnih pojava. To je preovladavalo i u raspravi. Međutim, bez obzira na to, komunisti u Armiji smatraju da naša sadašnja situacija nije bezizlazna i da nema mesta malodušnosti, apatiji i strahu od neizvesne budućnosti. Naše snage i potencijali su ogromni. To

potvrđuju i reči druga Tita, izrečene na Jedanaestom kongresu SKJ. Nismo za to da se žmuri pred teškoćama i da se postojeće stanje »lakira«, ali nismo ni za kritizerstvo, kome se treba energično suprotstavljati.

Na kraju, želim da naglasim da su sve ove poruke važne i da se prema njima moramo odnositi kritički, ali i krajnje odgovorno. Ipak, najvažnija od njih je — više se ne može raditi po dosadašnjem stilu i metodi. Mnogo šta se mora menjati u našem radu i odgovornosti, jer rukovodstva koja ne budu sprovodila tu poruku neće ubuduće imati poverenje i podršku članstva SKJ. O tome moramo svi voditi računa kako pri donošenju zaključaka tako i pri utvrđivanju programa naše aktivnosti za naredni period.